

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 933

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 25 juni 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Innovatieve kennisregio's in Europa - Positie van Vlaanderen in de Regional Innovation Scoreboard 2021

Het Vlaamse regeerakkoord heeft de ambitie om Vlaanderen te laten doorstoten naar de top 5 van innovatieve kennisregio's in Europa. Op dit moment behoort Vlaanderen echter nog niet tot deze topregio's.

De rangschikking van innovatieve regio's wordt opgemaakt in het kader van de Regional Innovation Scoreboard (RIS), op basis van een samengestelde indicator die verschillende dimensies van de innovatieprestatie vat.

Op 21 juni 2021 bracht de Europese Commissie de nieuwe RIS2021 uit. Vlaanderen is opgeklommen tot plaats 27 op 240 regio's en behoort tot de groep van 'innovatieleiders'. In de vorige RIS stond Vlaanderen op plaats 40, waarmee Vlaanderen net buiten de groep van innovatieleiders viel.

Ten opzichte van vorige RIS-metingen is de methodologie wel gewijzigd, waardoor vergelijking met voorgaande jaren moeilijk is. Niettemin is het goed nieuws dat Vlaanderen opklimt.

In totaal wordt de innovatieprestatie gemeten op basis van 21 indicatoren. In totaal haalt Vlaanderen een score van 130.5 (met EU-gemiddelde = 100), terwijl de score van de top 5-landen ligt tussen 146.4 en 154.5. Vlaanderen scoort voor de meeste indicatoren beter dan het EU-gemiddelde, maar er blijft dus wel een kloof te dichten met de topregio's waarmee Vlaanderen zich wil meten.

De RIS bevestigt ook grotendeels de zwakke punten die door VARIO (Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen) in Advies 14 'Naar de top van kennis- en innovatieregio's in 2030' naar voren werden geschoven. In dat advies geeft VARIO zeven beleidsprioriteiten voor het wegwerken van deze zwaktes in het innovatiebeleid om Vlaanderen als kennis- en innovatieregio naar een hoger niveau te brengen.

1. Hoe evalueert de minister de cijfers uit de nieuwe RIS-meting voor Vlaanderen? Welke sterke en zwakke punten ziet de minister? Hoe schat zij de kloof met de topregio's in gelet op de top 5-ambitie tegen 2030?
2. Als Vlaanderen tegen 2030 de top 5-ambitie wil halen, dan moet de kloof met de topregio's uiteraard gedicht worden.

Hoe ver staat het met de implementatie van de aanbevelingen uit het VARIO-advies? Volstaan de huidige maatregelen volgens de minister om de kloof te dichten? Op welke aanbevelingen kan nog een versnelling hoger worden geschakeld?

3. Vooral inzake de economische en maatschappelijke impact van O&O-investeringen scoort Vlaanderen minder goed. Binnen het relanceplan zijn enkele initiatieven opgenomen, zoals het Impulsprogramma Innovatie in de zorg.

Hoe kan de impact van O&O-investeringen in Vlaanderen nog verder vergroot worden?

4. De beleidsnota vermeldt dat de vooruitgang van Vlaanderen als kennis- en innovatieregio opgevolgd zal worden op basis van strategische indicatoren. VARIO zal een nulmeting uitvoeren voor een reeks kernindicatoren.

Wanneer zal deze beschikbaar zijn en hoe verhoudt zich dat ten opzichte van de RIS-indicatoren?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 933 van 25 juni 2021
van **MAURITS VANDE REYDE**

1. Het Vlaams Gewest staat op plaats 27 en behoort tot de categorie 'innovatieleider' (prestaties tussen 125% en 134,9% van het EU-gemiddelde).

Het is niet zo eenvoudig om te vergelijken met eerdere edities ook voor de regio's. Het aantal indicatoren in de editie 2021 is gestegen ten opzichte van de vorige RIS 2019 editie door het toevoegen van vier nieuwe indicatoren: digitale vaardigheden, innovatie-uitgaven per tewerkgestelde persoon, tewerkgestelde ICT-specialisten en emissies van fijne partikels (PM2.5) in lucht door de industrie. Dat Vlaanderen hoog scoort in deze ranking toont aan dat Vlaanderen een hoge positie inneemt in het Europees innovatielandschap. In het RIS-rapport wordt ook meegegeven dat Vlaanderen gestegen is van een 43ste positie in 2014, naar een 27ste voor 2021. DE Vlaamse sterkte werd onlangs bevestigd door de 3% nota van het Expertisecentrum O&O Monitoring (ECOOM), waarbij blijkt dat Vlaanderen in 2019 3,35% van het bbp aan O&O uitgaven spendeerde, na Zweden het hoogste cijfer in de EU.

Op basis van het rapport kunnen we stellen Vlaanderen heel goed scoort in de EU-top 40 regio's op de volgende 7 van de 21 indicatoren:

- KMO's met innovaties van bedrijfsprocessen (6de)
- Innovatie uitgaven per tewerkgestelde persoon (9de)
- Innovatieve KMO's die samenwerken met andere (13de)
- Tewerkstelling in innovatieve KMO's (24ste)
- Meest geciteerde wetenschappelijke publicaties (31ste)
- O&O uitgaven van de bedrijven uitgedrukt in % van het bbp (33ste)
- Bevolking tussen 25-34 jaar met een diploma hoger onderwijs (37ste)

Wanneer Vlaanderen vergeleken wordt met België en de EU, zien we de grootste relatieve sterkte bij innovatieve KMO's die samenwerken met andere naast de sterktes hierboven opgenoemd, en de opvallendste relatieve zwaktes zijn levenslang leren, digitale competenties, productinnovatie bij KMO's en design applications (octrooien mbt nieuwe ontwerpen).

De RIS-gegevens bevatten weinig verklaringen en daarom werd aan VARIO een aanvullende indicatorset gevraagd met meer onderliggende factoren die ons kunnen helpen vooruitgang te boeken. Het stimuleren van snelgroeiers is daar een van, maar het volledige voorstel is opgenomen in het VARIO-advies 13 : https://www.vario.be/sites/default/files/documents/2020_JULI_VARIO_ADVIES_NR_13_INDICATORENSET%20VOOR%20W%20EN%20I.pdf. De oplevering van de meting hiervan wordt verwacht dit najaar.

2. We dienen inderdaad de knelpunten aan te pakken en een consistent en volgehouden beleid te voeren op langere termijn. Onze nieuwe positie in het RIS toont alvast dat we op de goeie weg zijn. Veel van de knelpunten die VARIO aanhaalt - denk bijvoorbeeld aan de hardnekkige tekorten in STEM of Levenslang Leren - zijn niet nieuw en krijgen

al langer onze aandacht. Maar oplossingen vergen de betrokkenheid van veel factoren en stakeholders.

Er zijn drempels weg te nemen en in een maatschappelijke context gebeurt dit niet in één, twee, drie. We zetten met de Vlaamse Regering dan ook sterk in op transversaal of horizontaal beleid.

Ik denk bijvoorbeeld aan het nieuwe actieplan rond STEM (STEM-Agenda), waarin ook verder zal worden ingezet op het verhogen van het aandeel meisjes in de STEM-richtingen. Voor meisjes is het zeer belangrijk dat we wetenschap en technologie nog beter verbinden met een maatschappelijk project, denk aan duurzaamheid, circulaire economie, onze gezondheidszorg. Er is zeker nog veel ruimte voor verbetering, maar het is geen gemakkelijk vraagstuk; ook andere Europese landen worstelen ermee.

Wat betreft Levenslang Leren verwijs ik naar de oprichting van het platform Levenslang Leren. Ik zie hier ook een inhaalbeweging ontstaan in het Hoger Onderwijs. Niettemin hebben we op dit vlak nog een hele weg af te leggen. De centrale vraag is hier: hoe gaan we ervoor zorgen dat alle mensen in Vlaanderen – van fabrieksarbeider tot kenniswerker – de leergoesting krijgen om de broodnodige transitie te maken voor de uitdagingen van de toekomst.

Ook blijven we met de Vlaamse Regering sterk inzetten op ambitieus ondernemen. Bijvoorbeeld, om de pool van innovatief ondernemend talent te vergroten, herzie ik het economisch migratiebeleid van buitenlandse zelfstandige ondernemers, waarbij Vlaanderen een internationale hub wordt voor startups en ambitieus ondernemend talent.

Wat betreft de vraag van VARIO naar een meer geïntegreerd innovatiebeleid, leg ik in mijn beleid sterk de nadruk op het belang van maatschappelijk relevante vraagstukken. Ik denk bijvoorbeeld aan het impulsprogramma rond de Vlaamse ruimtevaart economie, onontbeerlijk voor het aanpakken van grote maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering en mobiliteit. Ook de thematische oproep bij het FWO rond Bio-economie is hier een voorbeeld van. In de herziening van het steuninstrument strategische transformatie maken we nu ook sterk de koppeling met duurzaamheid. Uiteraard willen we dat deze initiatieven op langere termijn ook veel economische meerwaarde genereren en onze Vlaamse hightech export nog meer versterken.

In zijn advies stond VARIO ook stil bij maatregelen voor de economische relance zoals het belang van investeringen in (innovatie)infrastructuur om zo veel mogelijk terug de vraag aan te trekken; er voor te zorgen dat bedrijven hun innovatieactiviteiten tijdens de crisis niet stopzetten; te blijven investeren in talent en digitale vaardigheden... We hebben met de Vlaamse Regering en het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' het momentum van de crisis aangegrepen om hierin doortastend te investeren en de bedrijven ook tijdens de crisis sterk te blijven ondersteunen in hun innovatie activiteiten. We moeten ons uit de crisis innoveren, moet de leuze zijn.

3. Voor het eerst doorbreekt Vlaanderen de norm van 3% van het bbp aan onderzoek en ontwikkeling en staan we na Zweden op plaats 2 in Europa. De budgetten zijn er dus, de ideeën zijn er ook, maar we moeten er voor zorgen dat we met de budgetten en in samenwerking met alle stakeholders in Vlaanderen meer economische en maatschappelijke meerwaarde creëren. We moeten tonen dat we het verschil kunnen maken en Vlaanderen naar de top van innovatieregio's brengen. Bovendien dienen we innovatie ook meer bij de innovatievolgers te krijgen. We investeren in Vlaanderen daarom volop in projecten om ook Kmo's te bereiken.

Ook dit is uiteraard een verhaal dat we moeten zien op langere termijn, met oog op 2030, en waarbij we initiatieven tot volle bloei kunnen laten komen. Meer innovatief ondernemerstalent is hier zeker heel belangrijk, om de vele innovatieve ideeën en 'state-of-the-art' O&O in Vlaanderen nog beter vertaald te krijgen naar commerciële en maatschappelijk successen. Daarnaast dienen we nog meer te proberen dan nu, de vele sterktes in Vlaanderen met elkaar te verbinden en hiervoor ook over de grenzen te durven kijken. O.a. de green deal is een schitterende opportuniteit en de daaraan gekoppelde digitale transformatie van onze economie. Alles wat we doen dient te kaderen binnen duurzaamheid en digitalisering. Daar moet iedereen in mee en dit is bovendien spijttechnologie die we wereldwijd kunnen uitdragen. Ik verwijs ook graag naar de nieuwe speerpuntcluster 'Flanders.healthTech'. We gaan in Vlaanderen resoluut voor gepersonaliseerde en digitale geneeskunde en zorgtechnologie. Om die ambitie te realiseren zullen bedrijven, ziekenhuizen, universiteiten en kennisinstellingen de komende 10 jaar nauw samenwerken in deze nieuwe speerpuntcluster waarvoor ik jaarlijks 12 miljoen extra uittrek.

4. In juli 2020 heeft VARIO z'n advies 13 'Een kwaliteitsvolle set indicatoren voor wetenschap en innovatie' aan minister Crevits bezorgd. VARIO stelt hierin een set van 20 kernindicatoren voor voor het monitoren van wetenschap en innovatie in Vlaanderen. Op het VARIO-colloquium 2020 'Vlaanderen naar de top kennis- en innovatieregio's in 2030' vroeg ik aan VARIO om een nulmeting uit te voeren voor deze kernindicatoren.

VARIO bereidt momenteel de invulling van de kernindicatoren voor Vlaanderen, de voorgestelde benchmarklanden (cfr. VARIO-advies 10 'innovatieve benchmarklanden en -regio's voor Vlaanderen') en een aantal andere landen voor. Deze informatie zal opgenomen worden in een apart hoofdstuk in het Vlaams Indicatorenboek 2021. De publicatie hiervan, door het Departement EWI en ECOOM, is voorzien voor het najaar.